

**9.SINIF  
TARİH  
KONU  
ANLATIM**

**NAYİM ÜNGÖR**

# GENEL KAVRAMLAR

## TARİH ÖĞRENMENİN FAYDALARI

### Bireysel Faydaları

- Milli kimlik ve bilinç kazandırır.
- Eleştirel düşünme becerisi oluşturur.
- Empati kurma becerisi kazandırır.
- Sorgulama becerisini geliştirir.
- Bugünü anlamada yardımcı olur.
- Problem çözme yeteneğini geliştirir.
- Farklı fikirlerin anlaşılmasını sağlar.

### Toplumsal Faydaları

- Ulus bilincinin gelişmesini sağlar.
- Toplumsal bilinç oluşturur.
- Diğer kültürlerin anlaşılmasını sağlar.
- Vatandaşlık bilinci oluşturur.
- Evrensel bir bakış açısı kazandırır.

## TARİHİN TANIMI

Geçmiş olayları ve toplumları, neden-sonuç ilişkisi içinde yer ve zaman göstererek, belgelere dayanarak, objektif bir biçimde açıklayan sosyal bir bilimdir.

## TARİHSEL BİLGİNİN ÖZELLİKLERİ

- Deney ve gözlem yapılmaz.
- Sebep-sonuç ilişkisi vardır.
- Belgelere dayandırılmalıdır.
- Tarihçi her türlü yazılı, sözlü kalıntı gibi belgelerden yararlanmalıdır.
- Eski dönemlere gidildikçe elde edilen kaynaklar azalır.
- Tarih birçok yardımcı bilim dalından yararlanır.
- Olaylar objektif değerlendirilmelidir.
- Yer ve zaman verilmelidir.
- Olayın üzerinden belli bir zaman geçmelidir.
- Olay gerçekleştiği zamana göre değerlendirilmelidir.
- Olayda etkili olan şahıslar iyi tanınmalıdır.
- Olayla ilgili birçok kaynak taranmalıdır.

### Tarihi Kaynaklar

#### Döneme göre:

**1- Birinci elden kaynaklar:** Olayların gerçekleştiği döneme ait her türlü bulgu.

**2- İkinci elden kaynaklar:** Olayların gerçekleştiği döneme yakın tarihlerden kalan ya da o dönemden yararlanarak oluşturulan kaynaklardır.

#### Türe göre:

**1- Yazılı Kaynaklar:** Ferman, mühür, para, hatıra v.b.

**2- Sözlü Kaynaklar:** Destan, efsane, hikaye v.b.

**3- Kalıntılar:** Arkeolojik buluntular

**4- Sesli ve Görüntülü Kaynaklar:** Cd, resim, film, fotoğraf v.b.

### Metafor:

İki ilgisiz şeyi dolaylı olarak karşılaştıran bir söz sanatıdır; genellikle bir şeyin başka bir şey olduğunu söyleyerek (örneğin, "o şef bir sihirbazdır")

- Atatürk, Türk milletinin güneşidir.
- Ortaçağ karanlığı

### Analoji:

Bilinmeyen, yabancılık çekilen bir olgunun, bilinen basit olgularla açıklanmasıdır.

- Roma, kökleri sağlam bir ağaç gibi tüm Akdeniz boyunca yayılmıştı.
- Osmanlı bir mozaik gibi onlarca milleti kucaklayan bir devlettir.

## TARİHE YARDIMCI BİLİM DALLARI

**Arkeoloji:** Kazı bilimi. Daha çok tarih öncesinin incelenmesinde kullanılır.

**Antropoloji:** Irk bilimi. İnsan ırklarını sınıflandırmada kullanılır.

**Coğrafya:** Yer bilimi. Tarihe en fazla yardımcı olan bilim dallarından biridir.

**Diplomasi:** Uluslar arası ilişkiler ve resmi yazışmaları inceleyen bilim dalıdır.

**Etnografya:** Kültür bilim. Örf, adet ve gelenekler inceleme alanına girer.

**Epigrafya:** Kitabeler ve taşlar üzerine yazılmış yazıları inceler. (Orhun Abideleri gibi)

**Filoloji:** Dil bilimi.

**Genoloji:** Soy kütüğünün incelenmesini sağlar. Soy bilimi yada Şecere bilimi de denmektedir.

**Heraldik:** Armalar bilimi.

**Kronoloji:** Takvim bilimi. Olayların gerçekleşme zamanlarını inceler.

**Nüvizmatik:** Para bilimi. Dönemin kronolojik, siyasi ve ekonomik durumu hakkında bilgi verir.

**Paleografya:** Yazı bilimi.

**Sosyoloji:** Toplum bilimi

**Kimya:** Karbon 14 metodu ile tarihi kalıntıların yaşı bulunmaktır.

### Bu bilimlerin dışında:

Sigillografya (Mühür bilimi), Toponomi (Yer adları bilimi), Felsefe, İktisat, İlahiyat gibi bilimlerde Tarihe yardımcı olur.

## Tarihsel Bilginin Üretim Sırasındaki Aşamalar

- 1- Konu veya sorun belirleme
- 2- Kaynaklardan bilgi toplama
- 3- Kaynağı inceleme
- 4- Kaynağı sorgulama
- 5- Kaynağı yorumlama
- 6- Kanıta dayalı ürün oluşturma.

## **Takvim**

### **1- Güneş Yılı Esaslı Takvimler:**

- Dünyanın güneş etrafında bir kez dönmesinden oluşur.
- İlk kez Mısırlılar tarafından bulunmuştur.
- Başlarda 365 gün olarak hesaplanmış, sonradan 6 saatlik ekleme yapılmıştır.
- Son şekline Papa 13.Gregoryen döneminde kavuşmuştur (1582)

### **2- Ay Yılı Esaslı Takvimler:**

- Ay'ın dünya etrafında 12 kez dönmesinden oluşur.
- İlk olarak Sümerliler bulmuştur.
- Bir yıl 354 gün olarak hesaplandığından Güneş yılı takvimi ile 33 yılda 1 yıl fark oluşur.

## **Türklerin Tarih Boyunca Kullandığı Takvimler**

### **1- 12 Hayvanlı Türk Takvimi:**

- Güneş yılı esaslıdır. Başlangıcı bilinmemektedir.
- Her yıl bir hayvan adıyla anılır. (*Sıçan, Öküz, Pars, Tavşan, Ejderha, Yılan, At, Koyun, Maymun, Tavuk, Köpek, Domuz*)
- Aylar sayılarla belirlenmiştir.
- 12 yılda bir devreder.
- Çinliler ve Tibetliler tarafından da kullanılmıştır.

### **2- Hicri Takvim:**

- Ay yılı esaslıdır. Başlangıcı 622 Hicret olayıdır.
- Hz. Ömer döneminde oluşturulmuştur. (639)
- 1 Ocak 1926'ya kadar resmen kullanımda kalmıştır.
- Halen dini anlamda kullanımı sürmektedir.

### **3- Celali Takvim:**

- Güneş yılı esaslıdır. Başlangıcı 1079 yılıdır.
- B.Selçuklu sultanı Melikşah döneminde oluşturulmuştur.
- Babür Devleti tarafından da kullanılmıştır.

### **4- Rumi Takvim:**

- Güneş yılı esaslıdır. Başlangıcı Hicret olayıdır.
- Osmanlılar tarafından 1676'dan itibaren mali amaçla kullanılmaya başlanmıştır.
- 1839'dan itibaren resmi olarak kullanımı yaygınlaşmıştır.
- Miladi Takvimle aralarında 584 yıl fark vardır.
- 1 Ocak 1926'ya kadar kullanımda kalmıştır.

### **5- Miladi Takvim:**

- Güneş yılı esaslıdır. Başlangıcı Hz. İsa'nın doğumudur.
- Romalılar tarafından düzenlenmiş şekline Jülien Takvimi şu an kullanılan son şekline ise Gregoryen Takvimi adı verilmiştir.
- Bir yıl 365 gün 6 saat olarak alınmış ve artık yıl hesaplaması yerleştirilmiştir.
- 26 Aralık 1925 Takvim İnkılabı ile Hicri ve Rumi Takvim'in yerine resmen kabul edilmiştir.

## **TARİH ÖNCESİ VE TARİHİ ÇAĞLAR**

- Yazının bulunması ile Tarih çağları başlar.
- Yazının bulunmasından önceki dönemler Tarih Öncesi, sonraki dönemler ise Tarihi Dönemler olarak adlandırılır.
- Tarihi çağlara ayırma işlemi 19.yüzyıl'da tarihi daha kolay inceleyebilmek için yapılmıştır.
- Tarih öncesi çağlar kullanılan araç gereçlere göre, tarihi dönemler ise önemli toplumsal ve siyasal olaylara göre ayrılmıştır.
- Tarih öncesi çağlar dünyanın her yerinde aynı anda aynı sıralama ile yaşanmamıştır.

## **Tarih Öncesi Çağlar**

### **Taş Çağı**

#### **Eskitaş (Kabatas - Paleolitik) Çağı**

- İnsanlık tarihinin en uzun dönemidir.
- Doğaya bağımlı bir yaşam vardır.
- Çağın sonlarına doğru ateş bulunmuştur.
- Türkiye'de bu döneme ait Antalya'da Karain, Beldibi, Belbaşı ve İstanbul'da Yarımburgaz mağaraları örnek gösterilebilir.

#### **Ortataş (Yontmataş - Mezolitik) Çağı**

- Avcılık ve toplayıcılık temel geçim kaynağıdır.
- Mağaralarda yaşam devam etmiştir.
- Mağara duvarlarına resimler yapılmıştır.
- Mikrolit denilen ve günlük yaşamda kullanılan basit araç-gereçler yapılmaya başlanmıştır.
- Türkiye'de bu döneme örnek olarak Antalya Beldibi, Ankara Macunçay, Göller yöresi Baradiz ve Samsun Tekkeköy gösterilebilir.

#### **Yenitaş (Cilalıtaş - Neolitik) Çağı**

- Yerleşik hayata geçilmeye başlanmıştır.
- İnsanlar tarım ile uğraşmaya başlamışlardır.
- Hayvanlar evcilleştirilmiştir.
- Toprak işlenerek çanak, çömlek yapılmıştır.
- Bitki liflerinden elbiseler yapılmıştır.
- İlk köyler kurulmaya başlanmıştır.
- Ticaret hayatı başlamıştır.
- Konya Çatalhöyük insanlık tarihinin ilk şehir yerleşmesi olarak kabul edilmektedir.
- Türkiye'de bu döneme örnek olarak Konya Çatalhöyük, Diyarbakır Çayönü, Gaziantep Sakçagözü gösterilebilir.

Not: Bu dönemde tüketim esaslı toplum hayatı son bulmuş üretim esaslı toplum yaşamı başlamıştır.

### **Maden Çağı**

- Taş çağının sonlarına doğru madenler bulunmuştur.
- Bu dönemde sırasıyla Bakır, Tunç ve Demir devirleri yaşanmıştır.
- İlk bulunan ve işlenen maden bakırdır.
- Bakır çok bulunup kolay işlendiği için döneme adını vermiştir.
- Bakırla kalayın eritilmesiyle daha dayanıklı bir karışım olan tunç elde edildi.
- Bu dönemde Site devletleri ortaya çıktı.
- Demir devrinde küçük şehir devletleri yerine büyük ve güçlü devletler kurulmuştur.
- Yazının bulunması ile tarihi çağlara geçilmiştir.

## **TARIM DEVRİMİ**

Tarım Devrimi, insanlık tarihinin en önemli dönüm noktalarından biridir. Yaklaşık 12.000 yıl önce başlayan bu devrim, avcı-toplayıcı toplumların yerleşik hayata geçmesini sağlamıştır. Bu devrim, Eski Çağ'da toplumsal, ekonomik ve kültürel değişimlere yol açmış, insan hayatını derinden etkilemiştir.

### **Mezopotamya:**

Dicle ve Fırat nehirlerinin arasındaki bereketli topraklar Mezopotamya bölgesini oluşturur. Zağroslar ve Toroslar Dağı'nın eteklerinden başlayarak Suriye Çölü'ne kadar uzanan bölge, "Bereketli Hilal" olarak bilinir. Bu bölge, tarım devriminin en erken yaşandığı yerlerden biridir ve Anadolu'daki Çatalhöyük'ten başlayarak güneye, Filistin'e kadar uzanır. İnsanlar burada yerleşik yaşama geçmiş, tarımsal üretime başlamıştır. Bu bölgede başta buğday olmak üzere arpa, mercimek ve bezelye gibi ürünler yetiştirilmiştir.

### **Güneydoğu Asya:**

Çin'in güneyi, Yeni Gine'ye kadar uzanan bölge ve Hindistan'ın batısındaki Ganj Nehri çevresinde tarım devrimi yaşanmıştır. Bu bölgelerde Sarı Irmak ve Gök Irmak gibi nehirler etrafında yoğun tarımsal faaliyetler gerçekleşmiştir. Yoğun muson yağmurlarının etkisiyle, bu bölgede pirinç gibi suya ihtiyaç duyan bitkilerin yanı sıra darı, soya fasulyesi gibi ürünler yetiştirilmiştir.

### **Orta Amerika:**

Kuzeyde Meksika, güneyde Kolombiya'ya kadar uzanan Orta Amerika bölgesi, Pasifik Okyanusu ile çevrili olup, tarım devriminin yaşandığı diğer bir alandır. Burada teosinte adı verilen yabani bir bitkinin evcilleştirilmesi sonucu günümüz mısır bitkisi ortaya çıkmıştır. İnsanlar burada yerleşik düzene geçmiş, tarıma dayalı toplumlar oluşturmuşlardır. Bu bölgede mısır başta olmak üzere avokado, fasulye ve bal kabağı yetiştirilmiştir.

## **ESKİÇAĞ MEDENİYETLERİ**

### **Mezopotamya Medeniyetleri**

#### **1- Sümerler**

- Orta Asya kökenlidirler.
- Site denilen şehir devletleri halinde yaşamışlardır.
- Sitelerin başında Patesi (Ensi) denilen idareciler vardır. Birkaç siteye hakim olana Lugal, ülkenin tamamına hakim olana Lugal Kalma denirdi.
- Kral-ilah anlayışı ve çoktanrılı inanç vardır.
- Zigurat denilen çok amaçlı dini yapılar vardır.
- M.Ö. 3000 de yazıyı bulmuşlardır. (Çivi yazısı)
- İlk yazılı kanunlar olan Urgakina Kanunlarını yapmışlardır. (M.Ö. 2750- İlk hukuk devleti)
- Gılgamış, Tufan ve Yaratılış destanları önemlidir.
- Matematik, geometri ve astronomide ileridirler.
- Bölme ve çarpma cetvelleri, yüzey ve hacim ölçümü, dairenin 360 dereceye bölünmesi, tekerliğin icadı gibi buluşları vardır.
- Akadlar tarafından yıkılmışlardır.

#### **2- Akadlar**

- Sami ırkından gelmektedirler.
- Başkentleri Akade'dir.
- İlk düzenli ordu ve ilk imparatorluk'u kurmuşlardır.
- Merkeziyetçi devlet yapısı vardır.
- Ageda denilen tapınaklar yapmışlardır.

#### **3- Babiller**

- Sami kökenlidirler.
- Başkentleri Babilon'dur.
- Hammurabi döneminde dine dayalı devlet anlayışı yerine ordu gücüne dayanan mutlak krallık anlayışı yerleştirilmiştir.
- Sümer kanunlarından yararlanarak kısas usulüne dayanan Hammurabi kanunları hazırlanmıştır.
- Hammurabi kanunlarında mülkiyet, ticaret ve ceza alanlarında hükümler bulunmaktadır.
- Babil'in asma bahçeleri ve Babil kulesi en önemli eserleridir.
- Astronomide ilerlemişlerdir.
- I.Babil Hititler tarafından, II.Babil Persler tarafından yıkılmıştır.

#### **4- Asurlar**

- Asya ve Sami karışımı bir halktırlar.
- Başkentleri Ninova'dır.
- En geniş sınırlara ulaşan Mezopotamya medeniyetidir.
- Orduda ilk kez süvari birlikleri kullanmışlardır.
- Ticarete çok ilerlemişlerdir.
- Lidyalılarla beraber Kral Yolu'nu inşa etmişlerdir.
- Ticaret aracılığı ile Anadolu'nun yazı ile tanışmasını sağlamışlardır. (Kayseri Kültepe)
- Yazılı tabletleri toplayarak ilk arşivcilik çalışmaları yapan medeniyettir.
- Babil kanunlarından yararlanarak Mezopotamya'daki en sert cezalara sahip kanunları yapmışlardır.
- Heykeltraşlık ve kabartmaları önemlidir. Nemrut dağındaki heykeller Asur krallarının tasviridir.

#### **Mısır Medeniyeti**

- Nil nehri etrafında kurulmuştur.
- Nil'in kuzeyine Aşağı, güneyine Yukarı Nil bölgesi denir. (Nehirlerin akış yönü)
- Kapalı bir medeniyettir. Diğer medeniyetlerden çok az etkilenmiş fakat etkisi çok olmuştur.
- Kral-ilah anlayışı hakimdir. (Firavun krallar)
- Ülkeyi Nom adı verilen şehirlere bölmüşlerdir.
- M.Ö. 1270'de Hititlerle Kadeş antlaşmasını imzalamışlardır. Bu antlaşma tarihteki ilk yazılı antlaşmadır.
- Nil nehrine bağlı tarımsal faaliyetler vardır.
- Ölümünden sonra yaşama inanmaları mumyacılığın gelişmesine neden olmuştur.
- Mumyacılık etkisiyle Tıp ve Eczacılık gelişmiştir.
- Astronomi, matematik ve geometri gelişmiştir.
- Güneş yılı takvimini bulmuşlardır.
- Dört işlem, ondalık sayı sistemi ve pi sayısının hesaplanması önemli gelişmelerdir.
- Hiyeroglif yazısını kullanmışlardır.
- Piramitleri inşa etmişlerdir.
- Bölge Pers, B.İskender ve Romalılar tarafından istila edilmiştir.

## **Anadolu Medeniyetleri**

### **1- Hititler**

- Kızılırmak kıvrımı Kapadokya bölgesinde kurulmuşlardır.
- Başkentleri Hattuşaş'tır.
- Başlangıçta feodal beyliklerden oluşan devlet, merkezden valilerin atanmasıyla merkeziyetçi yapıya kavuşmuştur.
- Kral-ilah anlayışı vardır. Kral başyargıç, başrahip ve başkomutan'dır.
- Kraldan sonra en yetkili kişi ana kraliçe Tavananna'dır.
- Pankuş bilinen ilk meclistir.
- Anallar tanrılara hesap vermek için yazılan yıllıklardır.
- M.Ö. 1280'de Mısırlılar ile Kadeş Antlaşmasını imzalamışlardır. (İlk yazılı antlaşma)
- Çok tanrı inancı vardır. Çevre kültürlerin tanrıları da kutsal kabul edildiğinden Hitit ülkesine Bin-Tanrı ili denir.
- Çivi ve hiyeroglif yazısını beraber kullanmışlardır.
- İlk kez özel mülkiyet ve aile hukuku alanında çalışmalar yapmışlardır.
- En önemli eserleri Yazılıkaya ve İvriz kabartmalarıdır.
- Ege göçleri sonucunda yıkılmışlardır.

### **2- Frigyalılar**

- Sakarya nehri Ankara civarında kurulmuştur.
- Başkenti Gordion'dur.
- Tarım ve hayvancılık gelişmiştir. Tarım inanışlarını ve hukuk kurallarını etkilemiştir.
- En önemli tanrıları Tabiat tanrıçası Kibele'dir.
- Sert tarım kanunları yapmışlardır.
- Kral Midas dönemi en parlak devirdir.
- Fenike alfabesini kullanmışlardır.
- İlk hayvan hikayeleri (fabl) örnekleri görülür.
- Madencilik ve dokumacılıkta ilerlemişlerdir.
- Tapates halısı en önemli eserleridir.
- Kimmerler tarafından yıkılmışlardır.

### **3- Lidyalılar**

- Gediz-B.Menderes nehirleri arasında kuruldu.
- Kurucusu Kral Giges'tir. Başkentleri Sard'dır.
- Asur topraklarına kadar uzanan Kral Yolu'nu inşa etmişlerdir.
- M.Ö. 700'de parayı icat ettiler.
- Fenike alfabesini kullandılar.
- Çok tanrılı inanç hakimdir.
- Paralı ordu kurmuşlardır.
- Persler tarafından yıkılmışlardır.

### **4- Urartular**

- Van gölü çevresinde kurulmuştur.
- Başkentleri Tuşpa'dır.
- Tarım, hayvancılık ve maden işlemeciliğinde ilerlemişlerdir.
- Su kanalları bentleri ve kaleler yapmışlardır.
- Sert tarım kanunları vardır.
- Çok tanrılı inanç vardır. Ahiret inancı bulunur.
- Ölülerini oda şeklindeki mezarlara eşyaları ile beraber gömmüşlerdir.
- Medler tarafından yıkılmışlardır.

## **5- İonyalılar**

- Ege'deki ada ve y. adalar üzerinde kuruldu.
- Şehir devletleri halinde yaşamışlardır.
- Efes, Milet, Foça ve İzmir önemli şehirlerdir.
- Ön Asya ticaret yollarının bitiş noktasındadır.
- Özgür düşünce ve bilime önem vermişlerdir.
- Çok tanrılı inanç ve mitoloji görülür.
- Denizcilik ve kolonicilikle uğraşırlar.
- Lidya saldırıları ile zayıfladılar, Persler tarafından yıkıldılar.

## **Avrupa Medeniyet Havzası**

### **Yunan (Dor) Medeniyeti**

- Dor'lar tarafından kurulmuştur.
- Polis denilen şehir devletleri halinde yaşamışlardır.
- Sınıflar arası mücadele çeşitli kanunların yapılmasına neden olmuştur.
- **Dragon kanunları:** Soylular ve orta sınıf korunmuş. Alt tabakaya ağır cezalar getirilmiştir.
- **Solon kanunları:** Doğuştan gelen soyluluk kaldırıldı. Toplum gelirine göre sınıflandırıldı.
- **Klistenes kanunları:** Sınıf farklılıkları kaldırıldı. Halk meclisleri kuruldu.
- Tarihteki ilk demokrasi yönetimi Atina'da uygulanan Aristokratik demokrasidir.
- Çok tanrılı inanç vardır. Tanrıların insan şeklinde ölümsüz varlıklar olduğuna inanılmıştır.
- Mitoloji ve heykelcilik gelişmiştir.
- Olimpos dağındaki tanrılar adına yarışmalar düzenlemişlerdir. (Olimpiyatlar)
- Denizcilik ve kolonicilikte ilerlemişlerdir.
- Kolonilerinde vatan edinme düşüncesi uygulandığından başarılı olmuşlardır.
- Şehir devletleri sadece Perslere karşı birleşmiştir.
- Felsefe, tarih, tıp, geometri, astronomi gibi alanlarda ilerlemişlerdir.
- Fenike alfabesini geliştirerek kullanmışlardır.

### **Roma Medeniyeti**

- En gelişmiş İlkçağ medeniyetidir.
- M.Ö. 753'te Romulus tarafından kuruldu.
- Sırasıyla Krallık, Cumhuriyet ve İmparatorluk dönemleri yaşanmıştır.
- Cumhuriyet döneminde devleti konsül denen iki memur beraber yönetmiştir. Konsüller birbirlerine ve senatoya hesap vermekteydi.
- Jül Sezar ile Cumhuriyet dönemi son buldu.
- Akdeniz ve çevresine tamamen hakim olmuşlardır.
- Tarihteki en büyük köleciler devlettir.
- Takvime ve Alfabe'ye son şeklini vermişlerdir.
- Başlarda Yunan benzeri bir inanç vardır.
- Hristiyanlıkla ilk dönemler mücadele edilmiştir.
- 313 Milano Fermanı ile Hristiyanlık serbest oldu.
- 381'de resmi din ilan edildi.
- Toplum Patrici-Pleb ve Kölelerden oluşmuştur.
- Patriciler Romalı soylulardır ve asker-memur olma hakkına sahiptir. Plebler ise Roma'ya sonradan yerleşen tarım ve ticaretle uğraşanlardan oluşurdu. Hiçbir siyasi hakları yoktu.
- Patrici-Pleb mücadelesi sonucunda 12 Levha kanunları doğdu. Plebler memur olma hakkı aldı.
- Hitilerin yaptığı medeni kanun geliştirildi.

- Modern Avrupa hukukunun temeli atılmıştır.
- İhtiyarlar ve halk meclisleri kurmuşlardır.
- Kavimler Göçü'nün etkisiyle 396'da doğu-batı olarak ikiye ayrılmışlardır.
- Batı Roma 476'da yıkılmıştır.
- Doğu Roma 1453'te yıkılmıştır.

#### **Makedon (Hellen) Medeniyeti**

- Makedonyalı Büyük İskender tarafından kuruldu.
- Büyük İskender Anadolu'yu Pers istilasından kurtarmak için büyük bir doğu seferine çıktı.
- Yunan, Anadolu, Mezopotamya, Mısır, İran ve Hint medeniyetlerinin katkısı ile Hellenistik kültür ortaya çıktı.
- Bu sefer doğu-batı halklarının kaynaşmasını sağladı.
- Bergama, Antakya, İskenderiye başta olmak üzere birçok şehir kurmuştur.
- B.İskender'in ölümü ile generalleri Mısır'da Ptolomeler, Makedonya'da Antigonitler, Anadolu ile diğer topraklarda Selevkoslar kurulmuşlardır.
- Selevkoslar yıkılınca Bitinya, Pontus, Kapadokya ve Bergama krallıkları kuruldu.
- Hellenistik kültür 300 yıl boyunca etkisini sürdürmüştür.

#### **Türkistan Medeniyet Havzası**

- Asya'da Türklerin yaşadığı bölge Türkistan olarak adlandırılmıştır.
- Türkistan kuzeydoğuda Baykal gölü ve güneybatıda Gobi çölünden başlayıp batıda Hazar denizine kadar uzamıştır.
- VI. Yüzyıldan itibaren batılılar tarafından Turkhia (Türkiye) olarak isimlendirilmiş olan bölge İranlılar ve Araplar tarafından Türkistan olarak adlandırılmıştır.

#### **İskitler (Saka Türkleri)**

- Türkistan'dan Karadeniz'in kuzeyine doğru göç ederek varlıklarını sürdürmüşlerdir.
- Atı savaş alanında etkili şekilde kullanmaları Mezopotamya ve Anadolu'da süvari birliklerinin kurulmasına etki etmiştir.

#### **Asya Hunları**

- MÖ 220 yılında kurulan Asya Hun devleti konar göçer Türklerin Asyanın içlerinde siyasi bütünlüğü sağlayarak kurdukları ilk devlettir.
- MÖ 209 yılında Mete'nin han olmasıyla Çinlileri mağlup etmişlerdir.
- Asya Hunları Türk tarihinde ordu yapılanmasından devlet teşkilatına kadar bir çok ilkin ortaya konulduğu bir dönemdir.
- Taht kavgaları sonucunda Kuzey ve Güney olarak ikiye ayrılan Hunlar MS 216 yılında tamamen yıkılmıştır.